

KUORTANE

Elämisen hehkua

**HYVINVOINTIKERTOMUKSEN
SEURANTARAPOTTI**

2023

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	3
1 KUNTASTRATEGIA JA MUUT LINJAUKSET.....	4
1.1 Kuntastrategian painopisteet vuosille 2022-2030.....	4
1.2 Muita erillishjelmia ja suunnitelmia.....	4
2 HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEET JA TOTEUTUMAT	5
2.1 Tavoitteet, vastuutahot, tehdyt toimenpiteet ja arviointimittarit.....	5
2.1.1 Strateginen työskentely, kirjaaminen ja tiedottaminen.....	5
2.1.2 Osallisuus, osallistaminen ja yhteistyö	6
2.1.3 Lasten ja nuorten hyvinvointi	8
2.1.4 Työikäisten hyvinvointi	11
2.1.5 Ikäihmisten hyvinvointi	11
2.2 Toimenpiteistä kertovat TEAviisarit.....	11
3 TOIMENPITEET VUODELLE 2024.....	14
4 KÄSITTELY TOIMIELIMESSÄ.....	17
4.1 Raportin laatija	17
4.2 Raportin hyväksyminen toimielimessä	17
LÄHTEET	18

JOHDANTO

Kunnan laaja hyvinvointikertomus on valtuustokausittain laadittava kuvaus hyvinvoinnista, terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Kertomuksen kuuluu myös suunnitelma toiminnan toteuttamisesta. Hyvinvointisuunnitelmasta säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kuudennessa pykälässä. Lain mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.

Kuortaneella hyväksyttiin vuonna 2023 Hyvinvointikertomus ja tämä on siihen kertomukseen liittyvä ensimmäinen seurantaraportti. Jatkossa raportointi tapahtuu vuosittain valtuustolle ja se kuuluu kunnan liikuntasihteerin työtehtäviin. Raportissa käydään läpi tehtyjä toimenpiteitä, sekä joitain TEA viisareiden ja HYTE-pisteiden lukemia. Laajaa indikaattoritietoa ei raporttiin ole koostettu, jotta luettavuus ja sisäistettävyys säilyy. Raportointiaika on myös hyvin lyhyt, joka osaltaan vaikuttaa raportin kattavuuteen ja pituuteen.

1 KUNTASTRATEGIA JA MUUT LINJAUKSET

1.1 Kuntastrategian painopisteet vuosille 2022–2030

Kuortaneen kunnan kuntastrategian 2022–2030 visiona on, että Kuortane on Etelä-Pohjanmaan paras asuinkunta vuonna 2030. Strategian päämääriä ovat kunnan vetovoiman vahvistaminen, tasapainoinen kuntatalous, laadukkaiden palveluiden tarjoaminen eri-ikäisille, yritysten toimintaedellytysten parantaminen sekä hyvinvoiva ja osaava henkilöstö. (Kuortaneen kunta, s. 2. viitattu 12.12.2023.) Kunnan arvot ovat myös esillä kuntastrategiassa ja ne ovat sujuvuus, vastuullisuus, avoimuus, sekä yrittäjähenkisyys. Arvoja on avattu strategiaan seuraavanlaisesti:

Sujuvuus. Vaalimme sujuvaa ja turvallista arkea. Kuortaneella on pikkuusen paree olla.

Vastuullisuus. Pidämme huolta huomisesta. Teemme kestäviä päätöksiä kuntalaisten hyväksi ja kunnan kehittämiseksi.

Avoimuus. Arvostamme suoraa puhetta ja toimintaa. Pidämme, minkä lupaamme. Teemme yhdessä.

Yrittäjähenkisyys. Elinvoima kumpuaa yksilöiden aktiivisuudesta. Kuortane tekee ja toimii. (Kuortaneen kunta, s.3. viitattu 11.10.2023.)

1.2 Muita erillisohjelmia ja suunnitelmia

Uuden kulttuuristrategian loivat yhteistyössä kulttuuri- ja nuorisosihteeri Annukka Salminen sekä Kirjastonjohtaja-Vapaa-aikavastaava Katja Kyllönen. Kulttuuristrategia hyväksyttiin sivistyslautakunnassa 11.10.2023. ja kunnanvaltuustossa 20.11.2023. Kulttuuristrategia on voimassa vuosille 2023–2025. Muita ohjelmia ja suunnitelmia ovat Liikuntastrategia 2020–2024, Elinkeinostrategia 2024–2030, sekä Kotouttamisohjelma 2020–2023, jotka ovat löydettävissä kunnan nettisivuilta. Liikunta- ja kulttuuristrategian toteutumista seuraa vuosittain sivistyslautakunta.

2 HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEET JA TOTEUTUMAT

2.1 Tavoitteet, vastuutahot, tehdyt toimenpiteet ja arviointimittarit

Tässä kappaleessa käydään läpi hyvinvointisuunnitelmassa esitetyt tavoitteet, niille nimetyt vastuutahot, suunnitellut ja toteutuneet toimenpiteet loppuvuoden 2023 aikana, sekä arviointimittarit, joita tavoitteille on asetettu. Asettelu on tekstimuodossa, jotta luettavuus säilyy. Tyhjät kohdat tarkoittavat, ettei vastuutaho, toimenpiteet tai mittari ole tiedossa. Huomioitavaa on myös, että hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on laadittu vuosille 2021–2025, joten toimenpiteiden toteuttamiseen on aikaa loppuvuoteen 2025 saakka.

2.1.1 Strateginen työskentely, kirjaaminen ja tiedottaminen

1. Väestön hyvinvoinnista ja elintavoista raportoidaan vuosittain tehtävässä hyvinvointikertomuksen seurantaraportissa

Vastuu: Liikuntasihteri

Suunnitellut toimenpiteet: Seurantaraportin toteutuminen

Toteutuneet toimenpiteet: Seurantaraportti hyväksyttiin xx.xx

Arviointimittari: HYTE-pisteiden nousu nollasta sataan

2. Selkiytetään kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määriteltyjä mittareita, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

Vastuu: Kaikki hallinnonalat

Suunnitellut toimenpiteet: Käytetään samoja mittareita kuin hyvinvointikertomuksen seurannassa

Toteutuneet toimenpiteet: Samat mittarit ovat käytössä.

Arviointimittari: HYTE-pisteiden pysyminen sadassa

3. Arvioidaan valtuustokausittain hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Vastuu: Kunnantarkastuslautakunta ja arviointikertomus

Suunnitellut toimenpiteet: Arvioinnissa käytetään apuna laajaa hyvinvointikertomusta ja seurantaraporttia, sekä ilmaistaan selkeästi hyvinvoinnin seuraamiseen liittyvät osiot.

Toteutuneet toimenpiteet: Kunnantarkastuslautakunta tutustui raporttiin kokouksessaan 14.12.

Arviointimittari: HYTE-pisteiden pysyminen sadassa

4. Kehitetään kulttuurin seuranta ja tarveanalyysia

Vastuu: Luottamushenkilöt sekä nuoriso- ja kulttuurisihteeri

Suunnitellut toimenpiteet: Seurataan kulttuuripalveluihin osallistuneiden määrän kehitystä, kuntalaisten tyytyväisyyttä palveluihin sekä taiteen perusopetukseen osallistuvien lasten suhteellista osuutta säännöllisesti. Raportoidaan säännöllisesti sivistyslautakunnalle. Arvioidaan kulttuuripalveluiden saavutettavuutta

Toteutuneet toimenpiteet: Jatkuva seuranta palveluihin osallistuneiden määrästä ja lukuja esitellään myös sivistyslautakunnalle säännöllisesti.

Arviointimittari: TEAviisarin kulttuurin pisteiden nousu

5. Kehitetään kulttuuriasioiden organisointia ja suunnittelua

Vastuu: Kirjastonjohtaja – vapaa-aikavastaava sekä nuoriso- ja kulttuurisihteeri

Suunnitellut toimenpiteet: Hyödynnetään suunnittelussa kulttuuriympäristöä. Tuodaan kulttuuritoiminnan tavoitteet osaksi kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.

Toteutuneet toimenpiteet: Kulttuuripolun valmisteluja on tehty ja se avautuu vuoden -24 aikana.

Arviointimittari: TEAviisarin kulttuurin pisteiden nousu.

6. Otetaan kulttuuriasiat osaksi Hyvinvointikertomusta

Vastuu: Hyvinvointikertomuksen laatija

Suunnitellut toimenpiteet: Sisällytetään hyvinvointikertomukseen tavoitteita kulttuuritoiminnasta. Hyvinvointikertomukseen tehdään yhteenveto kulttuuripalveluihin osallistuneiden määrästä ikäryhmittäin, kuntalaisten tyytyväisyydestä kulttuuripalveluihin sekä taiteen perusopetukseen osallistuvien lasten suhteellisesta osuudesta.

Toteutuneet toimenpiteet: Hyvinvointikertomuksessa on konkreettisia tavoitteita kulttuuritoiminnan kehittämiseksi ja seurannalle.

Arviointimittari: TEAviisarin kulttuurin pisteiden nousu.

2.1.2 Osallisuus, osallistaminen ja yhteistyö

1. Edistetään kuntalaisten osallistamisen mahdollisuuksia.

Vastuu: Kaikki hallinnonalat

Suunnitellut toimenpiteet: Jatketaan projektikohtaista osallistumista kyselyillä ja foorumeilla. Kehitetään säännöllisesti toteutuva osallistamisen muoto, esimerkiksi osallistava budjetointi.

Toteutuneet toimenpiteet: Osallistava budjetointi toteutettiin syyskuussa -23, vastauksia saatiin 184kpl joista viisi eteni kuntalaisten uudelleen äänestettäväksi marraskuussa -23. Lopulta kuntalaiset äänestivät budjetoinnin kohteeksi kunnan pururatojen kunnostamisen. Myös muita kuntalaisten kuulemis-/keskustelutilaisuuksia järjestettiin loppuvuoden -23 aikana.

Arviointimittarit: HYTE-pisteiden nousu

2. Edistetään pakolaisten ja maahanmuuttajien kotoutumista.

Vastuu: Elinkeinovastaava

Suunnitellut toimenpiteet: Jatketaan toimia pakolaisten ja maahanmuuttajien työllistämisen ja kielikoulutuksen edistämiseksi.

Toteutuneet toimenpiteet: Kunta on mukana Welcome2EP-maahanmuuttokoordinaattori hankkeessa, jonka kautta on paikallista maahanmuuttoneuvontaa saatavilla. Kuortane on mukana myös Job Well Done - hankkeessa, jossa yhtenä tavoitteena on kehittää alueelle yhtenäiset prosessit työperäisen maahanmuuton sujuvoittamiseksi ja paikallinen yhdistystoiminta nivotaan osaksi kotouttamista. Kunnan kotoutumissuunnitelma päivitetty tammikuussa 2024.

Arviointimittari: Hankkeiden tulostuloksista ei ole tietoa.

3. Täydennetään valtakunnallista hyvinvointitietoa kunnan omalla tiedolla.

Vastuu: Elinkeinovastaava, liikuntasihteeri

Suunnitellut toimenpiteet: Otetaan kyselyt osaksi myös hyvinvointisuunnitelmatyötä, jotta saadaan lisää relevanttia tietoa niistä seikoista, jotka eivät kansallisissa tilastoissa tule esiin.

Toteutuneet toimenpiteet: Loka-marraskuussa -23 kirjastokysely, joulukuussa 2023 kulttuurikysely, sekä liikuntakysely. Liikuntakysely on tarkoitus toteuttaa jatkossa vuosittain. Myös asukastyytyväisyys- ja Kuortanes – kyselyt toteutetaan säännöllisesti.

Arviointimittarit: Toteutuneet kyselyt vuositasolla, sekä niiden vastausprosentit.

4. Kehitetään osallistumisen ja vapaaehtoistyön mahdollisuuksia vapaa-aikasektorilla.

Vastuu: Vapaa-aikavastaava sekä nuoris- ja kulttuurisihteeri.

Suunnitellut toimenpiteet: Aloitetaan vapaa-aikasektorin asukasraadin toiminta. Selvitetään kulttuuriluotsin, -kaverin tai muun vastaavan toiminnan käynnistämistä kunnassa.

Toteutuneet toimenpiteet: Asukasraatiin ilmoittautuminen avattiin lokakuussa -23, raati kokoontui ensimmäisen kerran 31.1 ja jatkossa raati kokoontuu kahdesti vuoden aikana.

Arviointimittarit: HYTE-pisteet, TEAviisari.

5. Kehitetään yhteistyötä kunnan ulkopuolisten tahojen kanssa.

Vastuu: Kunnanjohtaja, liikuntasihtööri, nuoriso- ja kulttuurisihtööri.

Suunnitellut toimenpiteet: Säännölliset kolmikantaneuvottelut urheiluopiston ja urheiluseurojen kanssa. Kehitetään kulttuuritoimijoiden ja kunnan yhteistyötä. Kehitetään yhteistyötä seurakunnan kanssa.

Toteutuneet toimenpiteet: Urheiluseurat ovat saaneet tilaisuuden tarjota urheiluopiston opiskelijoille töitä. Vapaa-aikatoimi on järjestänyt yhteistyössä seurakunnan kanssa useita tapahtumia. Kolmikantaneuvottelut urheiluopiston kanssa tulossa syksyllä 2024.

Arviointimittarit: TEAviisari.

2.1.3 Lasten ja nuorten hyvinvointi

1. Luodaan kaikille lapsille turvallinen kouluympäristö.

Vastuu: Sivistysjohtaja-rehtori ja koulujen rehtorit.

Suunnitellut toimenpiteet: Jatketaan Kaikkien Kuortane – kampanjaa sen toimivaksi todetuilta osilta ja jatketaan kiusaamisen vastaista työtä kouluissa. Oppilaille tarjotaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta.

Toteutuneet toimenpiteet:

- i) Alvari: Lukuvuosisuunnitelma pohjaa Kaikkien Kuortane – ohjelman periaatteisiin ja mainitaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Koulussa on menossa oma Meidän Alvari-ohjelma. Koulun 5. ja 6. luokat osallistuivat AVI:n sateenkaaritunneille. Opettajilla käytössä positiivisen pedagogiikan voima sekä Huomaa hyvä! -tunnekorit. Yhteisöllisyyden kautta oppilaat oppivat hyväksymään itsensä, toisensa ja meidän kaikkien erilaisuuden.
- ii) Yläkoulu: Kaikkien Kuortane – kampanjaa jatkettiin toimintatapojen kehittämisenä, säännöllisinä kyselyinä ja yhteisöllisyyteen panostamisena. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta tukeva sovellus Markedin otettiin käyttöön yläkoulussa syksyn aikana.

Arviointimittarit: Kouluterveyskyselyn ja kunnan omien kyselyiden tulokset.

2. Puututaan väkivaltaan, jota alakoululaiset kokevat kotona huolta pitävien aikuisten taholta.

Vastuu: Opettajat, rehtorit sekä sivistysjohtaja-rehtori.

Suunnitellut toimenpiteet: Perhetyöntekijä alakouluihin yhtenä päivänä viikossa syksystä 2023 eteenpäin (Kuusiolinna).

Toteutuneet toimenpiteet: Perhetyöntekijää ei ole näkynyt. Alvarissa koulun aikuisen saadessa tiedon lapseen kohdistuvasta väkivallasta, tiedon saanut aikuinen tekee välittömästi lastensuojeluilmoituksen ja ennen tekoa tiedottaa asiasta myös asianomaiseen kotiin.

Arviointimittarit: Kouluterveyskysely.

3. Vähennetään yläkoululaisten päihteiden käyttöä.

Vastuu: Opettajat sekä sivistysjohtaja-rehtori

Suunnitellut toimenpiteet: Nuuska-agentit. Kuukausittaiset päihdevalistuksen teemaillat nuorisotiloissa.

Toteutuneet toimenpiteet: Koulukuraattori on hyödyntänyt yksilötyössään nuuska-agenttien materiaaleja ja keskustellut päihteistä. Marraskuussa järjestettiin yksi päihdevalistuksen teemailta, toinen pidetään helmikuussa.

Arviointimittarit: Kouluterveyskysely.

4. Vähennetään alakoululaisten tupakkatuotteiden kokeiluja.

Vastuu: Nuorisotoimi.

Suunnitellut toimenpiteet: Kuukausittaiset päihdevalistuksen teemaillat nuorisotiloissa.

Toteutuneet toimenpiteet: Marraskuussa järjestettiin yksi päihdevalistuksen teemailta, toinen pidetään helmikuussa.

Arviointimittarit: Kouluterveyskysely.

5. Vähennetään lukiolaisten nuuskaamista.

Vastuu: Rehtori, opettajat.

Suunnitellut toimenpiteet: Selvitetään keinoja lukiolaisten nuuskaamisen vähentämiseksi.

Toteutuneet toimenpiteet:

Arviointimittarit: Kouluterveyskysely

6. Edistetään lasten ja nuorten terveellisiä elämäntapoja.

Vastuu: Oppilaitokset

Suunnitellut toimenpiteet: Pitkät liikuntavälitunnit takaisin kouluihin. Edistetään terveellisten välipalojen tarjoamista aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Toteutuneet toimenpiteet:

- i. Alvari: Pitkä välitunti on käytössä 4krt/vko. Välipalaa tarjotaan kouluruokailusuositusten mukaisesti.
- ii. Yläkoulu ja lukio: Pitkät välitunnit 4krt/vko.

Arviointimittarit: Kouluterveyskysely

7. Tehdään töitä ahdistuneisuuden vähentämiseksi.

Vastuu: Koulunuorisotyöntekijä

Suunnitellut toimenpiteet: Syksystä 2023 lähtien nuorisotyöntekijä yhteiskoulussa ja lukiossa.

Toteutuneet toimenpiteet: Koulunuorisotyöntekijä aloitti työnsä 09/23

Arviointimittarit: Kouluterveyskysely

8. Kehitetään Ohjaamon toimintaa.

Vastuu: Vapaa-aikasihteeri

Suunnitellut toimenpiteet: Kehitetään Ohjaamon verkostoja ja palveluita.

Toteutuneet toimenpiteet: Uusia asiantuntijoita, muun muassa NUOTTI-valmentaja. Etsivä Nuorisotyöntekijä on osallistunut Ohjaamon toimintaan useammin kuin aiemmin. Osallistujamäärä on kasvanut vuoden 2023 aikana aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Arviointimittarit: Jatkuva seuranta

2.1.4 Työikäisten hyvinvointi

1. Tuetaan työikäisten hyvinvointia ja työkykyä.

Vastuu: Nuoriso ja kulttuurisihteeri. Liikuntasihteeri.

Suunnitellut toimenpiteet: Ylläpidetään ja parannetaan työikäisten kulttuurin harrastusmahdollisuuksia. Varmistetaan liikuntapaikkojen riittävyys, kunto ja esteettömyys, sekä kehitetään liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia.

Toteutuneet toimenpiteet: Kansalaisopiston erilaiset ryhmät. Eurolla Liikkumaan – etu on käytettävissä, ilmaisia sekä maksullisia liikuntaryhmiä on järjestetty myös työikäisille.

Arviointimittarit: Kunnan omat kyselyt.

2. Tuetaan yrittäjien jaksamista

Vastuu: Elinkeinovastaava.

Suunnitellut toimenpiteet: Etsitään konkreettisia keinoja yrittäjien hyvinvoinnin tukemiseksi.

Toteutuneet toimenpiteet: Järjestetty aamupalatilaisuuksia ja koulutuksia osaamisen kehittämiseksi ja verkostoitumiseksi. Yrittäjien hyvinvoinnin tukeminen nostettu osaksi uutta elinkeinostrategiaa 2024–2030.

Arviointimittarit: Kunnan omat kyselyt.

2.1.5 Ikäihmisten hyvinvointi

1. Tuetaan ikäihmisten hyvinvointia.

Vastuu: Vapaa-aikatoimi.

Suunnitellut toimenpiteet: Kehitetään ja ylläpidetään ikäihmisille suunnattuja liikuntapalveluita ja -paikkoja. Kehitetään ja ylläpidetään ikäihmisille suunnattua kulttuuriharrastusten ja -tapahtumien tarjontaa.

Toteutuneet toimenpiteet: Ikäihmisille suunnatun liikuntaryhmän toiminta on jatkunut koko vuoden. Osallistujia 15–25/krt. Yhteistyötä Ikätorin ja Eläkeliiton kanssa. Olotilan kautta järjestetty retki keväällä 2023 ja toinen tulossa keväällä 2024. Ikäihmisille suunnattu 112-päivä järjestettiin kirjastossa 12.2.2024.

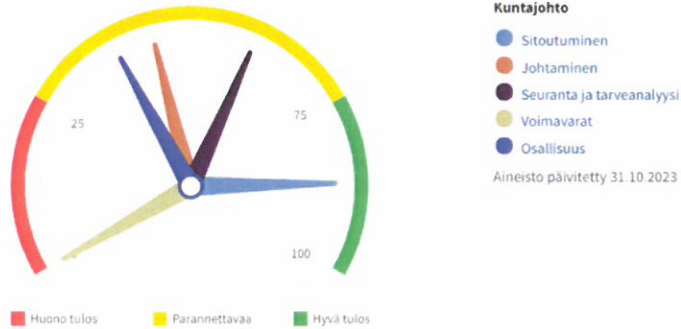
Arviointimittarit: Kunnan omat kyselyt, sekä toteutuneet toiminnot

2.2 Toimenpiteistä kertovat TEAviisarit

TEAviisarin tiedonkeruut toistuvat säännöllisen syklin mukaan seuraavasti parillisina vuosina: Kevät (huhti-kesäkuu): tietoja kerätään liikunnasta ja perusterveydenhuollosta. Tiedot päivitetään TEAviisariin syksyllä. Syksy (loka-joulukuu): tietoja kerätään lukioista ja amma-

tillisesta perustutkintokoulutuksesta. Tiedot päivitetään TEAviisariin keväällä. Linkki sähköisesti täytettävään tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään joko keväällä (maalis-/huhtikuussa) tai syksyllä (lokakuussa). (Teaviisari.fi, viitattu 1.11.2023.)

Kuntajohto : Kuortane 2023

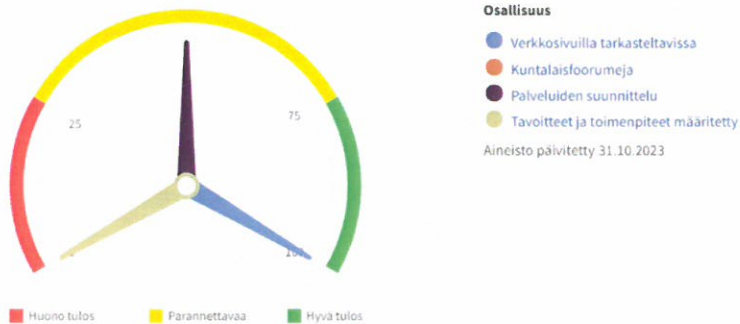

Pisteet	2023	2021	2019	2017	2015	2013	2011
Kuntajohto	46	35	60	60	77		
Sitoutuminen	87	74	55	58	75		
Johtaminen	44	67	70	62	82		
Seuranta ja tarveanalyysi	60	0	57	89	100		
Voimavarat	0	0	50				
Osallisuus	38	33	70	29	49		

- Aluevertailu
- Kuortane
- Koko maa
- + Lisää alueita
- Vuosivertailu

Kuvio 1: Kuntajohdon pisteet, vuosivertailu

Osallisuus : Kuortane 2023

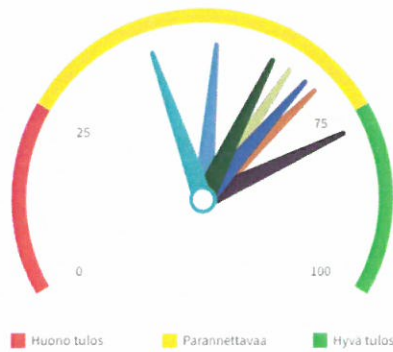

Pisteet	2023	2021	2019	2017	2015	2013	2011
Osallisuus	38	33	70	29	49		
Verkkosivuilla tarkasteltavissa	100	100	100	33	40		
Kuntalaisfoorumeja	0	0		67	67		
Palveluiden suunnittelu	50	33	43	17	40		
Tavoitteet ja toimenpiteet määritetty	0	0	67	0			

- Aluevertailu
- Kuortane
- Koko maa
- + Lisää alueita
- Vuosivertailu

Kuvio 2: Osallisuuden pisteet, vuosivertailu

Perusopetus : Kuortane 2021

Perusopetus

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Yhteiset käytännöt
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnot

Aineisto päivitetty 31.10.2023

	2021	2019	2017	2015	2013	2011	2009
Perusopetus	62	62	61	55	51	66	55
Sitoutuminen	52	53	74	63	44	88	51
Johtaminen	69	54	56	47	69	73	52
Seuranta ja tarveanalyysi	77	75	71	68	67	65	72
Voimavarat	64	50	40	50	69	52	36
Yhteiset käytännöt	67	75	75	70	60	88	79
Osallisuus	61	63	45	48	35	31	41
Muut ydintoiminnot	42	62	65	36	11		

Aluevertailu

Kuortane

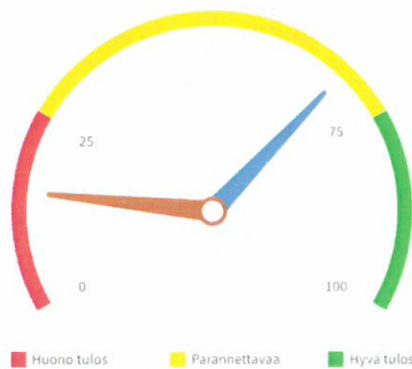
Koko maa

+ Lisää alueita

Vuosivertailu

Kuvio 3: Perusopetuksen pisteet, vuosivertailu

Muut ydintoiminnot : Kuortane 2021

Muut ydintoiminnot

- Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet
- Kouluruokailu

Aineisto päivitetty 31.10.2023

	2021	2019	2017	2015	2013	2011	2009
Muut ydintoiminnot	42	62	65	36	11		
Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet	68	77	74	36	11		
Kouluruokailu	15	48	56				

Aluevertailu

Kuortane

Koko maa

+ Lisää alueita

Vuosivertailu

Kuvio 4: Muut ydintoiminnot, vuosivertailu

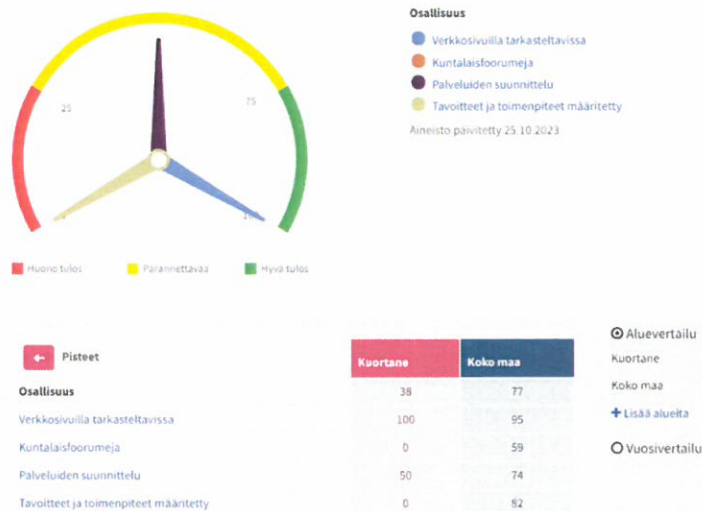
3 TOIMENPITEET VUODELLE 2024

TEAvisari on työväline kunnille ja kouluille. Tiedot kuvaavat terveydenedistämiseksi eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEAvisarit jaetaan seitsemään pääkategoriaan: kuntajohto, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, liikunta, perusterveydenhuolto ja kulttuuri. Jokaisen pääkategorian alla on 5–7 alakategoriaa ja niiden alla taas 2–8 tarkasti mitattavissa olevaa indikaattoria, joista jaetaan pisteitä 0–100 erilaisilla kriteereillä. (Teaavisari.fi, viitattu 1.11.2023.)

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Arvioitavia prosessi-indikaattoreita on 15 ja tulosindikaattoreita kuusi. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, viitattu 1.11.2023.)

Selkeimmät suuret kehittämisen kohteet TEAvisareiden pisteiden mukaan Kuortaneella olivat Osallisuuden – teemoissa. Esimerkiksi hallituksen tai valtuuston asettamaa lapsiparlamenttia ei ole ollut vuonna 2023, eikä lapsille ole järjestetty kyselytuntia hallitukselle tai parlamentille. Koska HYTE-pisteisiin liittyvät prosessi-indikaattorit voivat vaihtua vuosittain, täytyy kunnassa pitää huoli niiden TEAvisari pisteiden noususta, joista on tullut huono tulos, vaikka ne eivät vaikuttaisi HYTE-pisteisiin juuri nyt. Näin suurta muutosta vuosien välillä HYTE-pisteissä ei pääse syntymään.

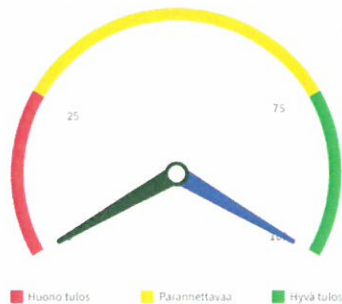
Osallisuus : Kuortane 2023

Kuvio 5: teavisari.fi Osallisuudesta, lainattu 30.10.2023

Myös asukasraatien ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntämisessä olisi parantamisen varaa, niidenkin TEAviisareiden pisteet ovat nollassa. Huomionarvoista on, että indikaattoreissa eivät vielä näy tässä raportissa mainitut tehdyt toimenpiteet, joten esimerkiksi asukasraati-indikaattorin osalta Kuortaneen pisteet tulevat nousemaan.

Palveluiden suunnittelu : Kuortane 2023

Palveluiden suunnittelu

- Hyödynnetään asiakasraateja
- Hyödynnetään kokemusasiantuntijoita
- Mahdollisuus osallistua kunnan talouden suunnitteluun
- Yhteiskehittämisen periaate
- Kuntalaiset osallistuvat hankintojen valmisteluun, seurantaan tai arviointiin
- Mahdollisuus vaikuttaa lautakuntapaatosten valmisteluun verkossa

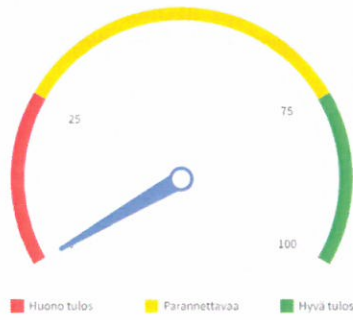
Aineisto päivitetty 25.10.2023

Pisteet	Pisteet	
	Kuortane	Koko maa
Palveluiden suunnittelu	50	74
Hyödynnetään asiakasraateja	0 <i>Ei</i>	97 <i>Toteutuu hyvin</i>
Hyödynnetään kokemusasiantuntijoita	0 <i>Ei</i>	77 <i>Toteutuu hyvin</i>
Mahdollisuus osallistua kunnan talouden suunnitteluun	100 <i>Kyllä</i>	87 <i>Toteutuu hyvin</i>
Yhteiskehittämisen periaate	100 <i>Kyllä</i>	94 <i>Toteutuu hyvin</i>
Kuntalaiset osallistuvat hankintojen valmisteluun, seurantaan tai arviointiin	100 <i>Kyllä</i>	32 <i>Toteutuu vaihtelevasti</i>
Mahdollisuus vaikuttaa lautakuntapaatosten valmisteluun verkossa	0 <i>Ei</i>	60 <i>Toteutuu vaihtelevasti</i>

Kuvio 6. Palveluiden suunnittelun TEAviisari ja sen osa-alueet. Lainattu 1.11.2023

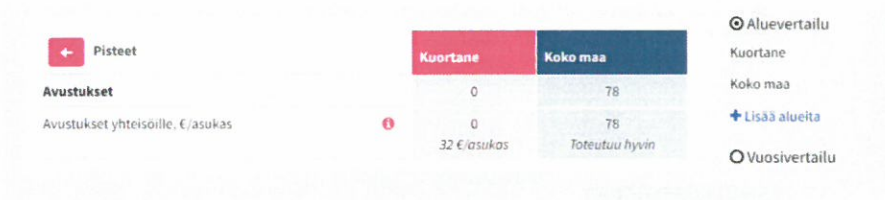
Selkeästi rahallista panostusta vaativa TEAviisari on Avustukset yhteisöille, €/asukas. 2022 Kuortane on jakanut avustuksia 32 €/asukas, joka on maaseutumaisessa ympäristössä nol-lan pisteen arvoinen. Esimerkiksi tässä olisi erinomainen kohde HYTE-eurojen kohdentami-seen, joka edelleen nostaisi TEAviisareiden tuloksia ja todennäköisesti tulevaisuudessa HYTE-indikaattoreiden tuloksia.

Avustukset : Kuortane 2023

Avustukset

● Avustukset yhteisöille, €/asukas
Aineisto päivitetty 31.10.2023

Kuvio 7: TEAvisarin pisteet, avustukset

4 KÄSITTELY TOIMIELIMESSÄ

4.1 Raportin laatija

Raporttia laadittaessa on kerätty tietoa toteutuneista toimenpiteistä kaikilta kunnan toimialoilta. Raportin on koostanut ja kirjoittanut liikuntasihteerä Liisa Reinola ja sitä on käsitelty kunnan Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen - työryhmän kokouksissa 30.10.2023 sekä 12.2.2024. Myös kunnan tarkastuslautakunta on käsitellyt raporttia ja toimenpiteitä kokouksessaan 14.2.2024.

4.2 Raportin hyväksyminen toimielimessä

Raportti esiteltiin kunnanhallitukselle 25.03.2024.

LÄHTEET

Kuortaneen kunta. Kuortaneen kuntastrategia. Viitattu 10.10.2023. PowerPoint-esitys (kuortane.fi)

Teaviisari.fi. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 1.11.2024. Etusivu - TEAviisari - Terveiden edistämisen vertailutietojärjestelmä

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos THL. HYTE-kerroin – Kannustin kunnille. Hyvinvointijohtaminen kunnassa. Hyvinvointijohtaminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Aiheet. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos - THL Viitattu 1.11.2023.